

انتشار توصیه‌های ICC برای توسعه هوش مصنوعی فراگیر

محمدایمان شاملو - مسئول امور بین الملل کمیته ایرانی ICC

هوش مصنوعی ظرفیت عظیمی برای شتاب‌بخشی به شکوفایی و توسعه اقتصادی دارد. با این حال، در حالی که برآورد می‌شود حدود یک سوم جمعیت جهان همچنان به اینترنت دسترسی ندارند، خطر آن وجود دارد که منافع این فناوری به‌طور نابرابر توزیع شود. مجموعه توصیه‌ای فوق‌الذکر، عناصر عملی برای شکل‌دهی به هوش مصنوعی فراگیر، نقش و مسئولیت دولت‌ها و کسب‌وکارها، و اقدامات سیاستی پیشنهادی برای تقویت توسعه و پذیرش فراگیر را تبیین می‌کند.

اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) مجموعه‌ای از توصیه‌ها را برای توسعه «هوش مصنوعی فراگیر» منتشر کرد؛ توصیه‌هایی که هدف آن‌ها ایجاد منافع هم‌زمان برای کسب‌وکارها و جامعه عنوان شده است.

هوش مصنوعی فراگیر صرفاً موضوعی مرتبط با عدالت نیست، بلکه شرطی اساسی برای بهره‌برداری کامل از ظرفیت‌های این فناوری در خدمت کسب‌وکار و جامعه به‌شمار می‌رود. کارشناسان هشدار می‌دهند در نبود دسترسی گسترده به زیرساخت‌های دیجیتال، داده‌ها، مهارت‌ها و چارچوب‌های اخلاقی، خطر عقب‌ماندن بخش‌هایی از بازارها افزایش می‌یابد؛ وضعیتی که می‌تواند نوآوری و رشد اقتصادی را محدود کرده و شکاف دیجیتال موجود را تشدید نماید.

چرا هوش مصنوعی فراگیر اهمیت دارد؟

هوش مصنوعی فراگیر به‌گونه‌ای طراحی می‌شود که سامانه‌های مبتنی بر این فناوری، بدون توجه به موقعیت جغرافیایی یا زبان افراد، آن‌ها را توانمند کرده و از منافع آن بهره‌مند سازند. این رویکرد با ایجاد فرصت‌های تازه برای تسریع توسعه پایدار، زمینه‌ساز دستاوردهای تحول‌آفرین در بخش‌های کلیدی از جمله سلامت و آموزش می‌شود و هم‌زمان نوآوری و رشد اقتصادی را در سطح اقتصادها تقویت می‌کند. به گفته کارشناسان، اولویت‌دادن به فراگیری می‌تواند توزیع گسترده‌تر منافع هوش مصنوعی را تضمین کرده و به کاهش شکاف‌های جهانی موجود کمک کند.

چه چیزی مانع پیشرفت هوش مصنوعی فراگیر می‌شود؟

موانعی مانند محدودیت در زیرساخت‌های دیجیتال، دسترسی ناکافی به داده‌ها و توان محاسباتی باکیفیت و کمبود قابل توجه مهارت‌ها - به‌ویژه در کشورهای جنوب جهانی - روند پیشرفت هوش مصنوعی فراگیر را کند می‌کنند. بسیاری از مدل‌های هوش مصنوعی نیز بدون در نظر گرفتن زبان‌ها و زمینه‌های محلی طراحی شده‌اند. این چالش‌ها حتی با وجود پوشش گسترده ارتباطات همچنان ادامه دارند. محیط‌های نظارتی پراکنده، سرمایه‌گذاری محدود در نوآوری محلی و موانع زبانی نیز شکاف هوش مصنوعی را عمیق‌تر می‌کنند.

کارشناسان هشدار می‌دهند که بدون حمایت هدفمند، این شکاف‌ها همچنان بخش‌های بزرگی از جهان را از بهره‌مندی از توسعه مبتنی بر هوش مصنوعی محروم خواهند کرد.

هوش مصنوعی مشاغل و روش کار مردم را تغییر می‌دهد و افراد را ملزم می‌کند تا مهارت‌های جدیدی را فراتر از نیاز به مهارت‌های پایه دیجیتال برای پیشرفت در حرفه خود فرا بگیرند. کشورها بدون نیروی کار ماهر قادر نخواهند بود هوش مصنوعی را به‌طور گسترده به کار گیرند و از مزایای آن بهره‌مند شوند. هوش مصنوعی این پتانسیل را دارد که دسترسی برابر و متناسب با نیاز هر فرد را فراهم نماید اما همزمان نیاز فوری به کسب مهارت‌های جدید را ایجاد مینماید.

هوش مصنوعی فرصت‌های زیادی برای نوآوری فراهم می‌کند و پتانسیل ایجاد شرکت‌های جدید و دسته‌های کاملاً تازه‌ای از کسب‌وکار را دارد، که به شکل‌گیری انواع جدیدی از رشد اقتصادی کمک می‌کند. کارشناسان تأکید می‌کنند که مدل‌ها و ابزارهای توسعه هوش مصنوعی باید به‌طور گسترده در دسترس توسعه‌دهندگان اپلیکیشن در سراسر جهان قرار بگیرند تا هر کشور بتواند اقتصاد و اکوسیستم هوش مصنوعی خود را توسعه دهد.

یکی از مسائل اصلی در استفاده از هوش مصنوعی، شکاف فعلی مهارت‌های دیجیتال در جهان است. بیشتر اقتصادها با کمبود نیروی کار ماهر برای توسعه، به‌کارگیری و استفاده از هوش مصنوعی مواجه هستند. کارشناسان توصیه می‌کنند که استراتژی‌های ملی آموزش هوش مصنوعی اجرا شود تا سواد هوش مصنوعی در برنامه‌های درسی مدارس، دانشگاه‌ها و دوره‌های آموزشی فنی و حرفه‌ای گنجانده شود.

توصیه‌های ICC: کسب‌وکارها و دولت‌ها چه کاری می‌توانند انجام دهند تا هوش مصنوعی فراگیر محقق شود؟

توصیه‌های کلیدی برای تحقق هوش مصنوعی فراگیر:

- ❖ سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های پایه: شامل انرژی پاک، اینترنت پرسرعت و مراکز داده پایدار.
- ❖ گسترش دسترسی به داده‌های عمومی با کیفیت و سازگار: اطمینان از اینکه داده‌ها قابل استفاده و یکپارچه هستند.
- ❖ تضمین آموزش دیجیتال و مهارت‌آموزی فراگیر: ارائه آموزش و توسعه مهارت‌ها در همه سطوح جامعه و نیروی کار.
- ❖ ترویج نوآوری بومی: شامل حمایت از تنوع زبانی و اکوسیستم‌های محلی هوش مصنوعی.
- ❖ تدوین استراتژی‌های ملی مطابق با چارچوب‌های اخلاقی بین‌المللی: تضمین هماهنگی با استانداردهای جهانی.
- ❖ به‌روزرسانی سیستم‌های نظارتی: به‌ویژه در حوزه‌های حاکمیت داده، حریم خصوصی و امنیت سایبری.

❖ ادغام استانداردهای هوش مصنوعی در خرید و مناقصات دولتی: استفاده از معیارهای AI در قراردادهای و مناقصات دولتی.

نشریه فوق‌الذکر، ارائه‌دهنده عناصر بنیادین هوش مصنوعی فراگیر از جمله زیرساخت و انرژی پایدار، دسترسی عادلانه به داده‌ها و توان محاسباتی، مهارت‌های دیجیتال، مدل‌های هوش مصنوعی چندزبانه، چارچوب‌های سیاستی اخلاقی و محیط نظارتی حمایتی می‌باشد.

نشریه مزبور، نقش‌های دولت و صنعت را مشخص کرده و منابع مورد نیاز برای گسترش پذیرش هوش مصنوعی را تشریح می‌کند. همچنین بر اهمیت اکوسیستم‌های نوآوری محلی، توسعه فراگیر نیروی کار و سیاست‌های توانمندساز که از استارت‌آپ‌ها و کسب‌وکارهای کوچک و متوسط حمایت می‌نمایند، تأکید دارد.

کارشناسان تأکید می‌کنند که کسب‌وکارها نقش کلیدی در توسعه راه‌حل‌های عملی و مبتنی بر بازار دارند تا همه مناطق جهان بتوانند به‌طور کامل در رویه هوش مصنوعی مشارکت کرده و از منافع آن بهره‌مند شوند. به گفته ICC، مطالعات موردی صنعتی منتشرشده توسط این نهاد نمونه‌هایی از راه‌حلهایی را نشان می‌دهد که هم‌اکنون در حال اجرا هستند و تأثیر واقعی بر جوامع و اقتصادها دارند.

علاقه‌مندان جهت مطالعه سند فوق‌الذکر میتوانند به درگاه اینترنتی هُنشانی ذیل مراجعه نمایند:

<https://iccwbo.org/wp-content/uploads/sites/3/2025/07/2025-ICC-Achieving-inclusive-AI.pdf>

❖ لازم به ذکر است، هرگونه ترجمه، بازنشر و استفاده از مطالب گزارش مزبور بدون مجوز اتاق بازرگانی بین‌المللی مجاز نمیباشد.